

Tallers secundària 2021-2022

CELEBREM LA SEXUALITAT A L'ESO

Educació afectiva i sexual integral

LA CIRANDA

CRÈDITS:

DIRECCIÓ

Júlia Sánchez Andreo

COL·LABORADORES

Montserrat Catalán

Verònica Ramilo

Natacha Fabregat

Una producció de:

LA CIRANDA

Celebrem la Sexualitat

Amb el suport de:

Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de Sant Cugat del Vallès

Ajuntament de Sant Quirze del Vallés

Casa de Naixements Migjorn. sccl.

Associació 9 Món, acompanyant Migjorn

Centre d'Assessorament i Investigació d'Educació Viva (CAIEV)

La Ciranda

CELEBREM LA SEXUALITAT

Educació afectiva i sexual Integral

Ajuntament de
Barcelona

Ajuntament
de SantCugat

Ajuntament
de Sant Quirze
del Vallés

Sant Cugat del Vallès, des de 2015

CELEBREM LA SEXUALITAT: Educació afectiva i sexual integral

PRESENTACIÓ

Des de **La Ciranda** i el programa pedagògic **Celebrem la Sexualitat** considerem l'acompanyament dels afectes i les sexualitats com un **dret fonamental** d'infants i joves, des del naixement i en totes les etapes educatives.

Promocionem la **Salut Sexual i Reproductiva amb Perspectiva Coeducativa**, segons els objectius de la Coeducació i el respecte a les Diversitats. Som pioneres en la creació de materials sensibles i propostes significatives per una Educació Afectiva i Sexual Integral, basada en els principis de l'Educació Viva i Activa. Estem especialitzades en l'Educació Infantil i l'Educació Primària.

- ◇ Treballem perquè els **infants i joves** tinguin experiències educatives significatives i de qualitat, que enriqueixin i promocionin la salut, el respecte i el benestar de la seva vida sexo-afectiva.
- ◇ Volem que els **mestres i acompanyants** tingueu propostes adaptades a cada etapa, experiències formatives i l'assessorament necessari per incloure la coeducació i la perspectiva de gènere en l'educació afectiva i sexual als centres.
- ◇ Per les **famílies** us oferim trobades, xerrades, acompanyament i consultes familiars per facilitar-vos l'acompanyament de les sexualitats des de casa.
- ◇ Pels **Centres de Recursos Pedagògics** us oferim la Maleta de Recursos Pedagògics "Celebrem la Sexualitat" per apropar tots els materials, la bibliografia, els pòsters i la Guia Didàctica a tots els centres del municipi.

RECORREGUT

El 2009, la sociòloga i mestra **Júlia Sánchez** va fundar **La Ciranda**, per l'acompanyament respectuós de les sexualitats d'infants, joves i dones. El 2011 va ser becada per l'**Institut Català de les Dones** per investigar sobre la violència de gènere en l'adolescència.

El 2015, va iniciar el projecte pedagògic "**Celebrem la Sexualitat**" per l'Educació Afectiva i Sexual Integral i va rebre el 2n premi de BCN Activa "Construïm en femení les altres economies".

El 2016, va rebre el traspàs dels tallers d'Educació Sexual de la ginecòloga **Montserrat Catalán**, de Migjorn, casa de naixements. I el 2017, van fundar l'Associació 9 Món. Des de *Celebrem la Sexualitat* es va crear la **Maleta de Recursos Pedagògics**, distribuïda a més de 10 Centres de Recursos Pedagògics.

Des del 2018, s'ha incorporat a l'equip la sexòloga i treballadora social Verònica Ramilo i l'**Ajuntament de Sant Cugat del Vallès** ha incorporat els tallers al programa de Promoció de la Salut.

Durant el 2019 el projecte va rebre el 1r premi del programa "**Camí a la Solidesa**" del Comissionat de l'Economia Social i Solidària i va començar a rebre el suport de l'Ajuntament de Barcelona per fer tallers a les escoles de la ciutat. Des del CAIEV vam iniciar la formació de 40 hores pel professorat, reconegudes pel **Departament d'Educació**, que actualment celebrarà la seva 4a edició.

El 2020, hem assessorat els continguts curriculars del programa "**Coeduca't**" en col·laboració amb l'Associació i hem rebut el 1r premi de l'economia social de l'**Ajuntament de Sant Cugat**.

Des del 2021, s'ha incorporat a l'**equip** la psicòloga familiar Natacha Fabregat. I hem iniciat el procés de constitució com a cooperativa de treball associat.

VALORS

El projecte pedagògic CELEBREM LA SEXUALITAT promou els següents valors:

- Potencia els Drets Sexuals i Reproductius reconeixent-los com a Drets Humans Fonamentals, centrals en la vida de totes les persones, en totes les edats.
- Es fonamenta en un model de coeducació que defensa la igualtat real d'oportunitats, el valor de la diversitat i el compromís per l'eliminació de tota mena d'estigma o discriminació, per fer real l'equitat amb perspectiva de gènere.
- Promociona la salut sexual posant paraules i apropant el saber sobre el naixement i el part, el coneixement del propi cos i els canvis vitals a la pubertat i l'adolescència, el plaer afectiu i sexual, el valor de la diversitat sexual i el bon tracte en totes les relacions d'intimitat.
- Aprofita la curiositat innata i l'inici dels processos madurats en la biografia real dels infants, per introduir una educació afectiva i sexual significativa, preventiva i d'impacte positiu, que desenvolupi l'autoconeixement, l'autoestima i l'autonomia, en un marc de relacions d'interdependència, per tenir competències per a l'assertivitat, la presa de decisions i la cura.
- Aporta informacions, habilitats i competències per revertir l'imaginari social i les conductes dominants fonamentades en l'educació del silenci i la culpa, la hipersexualització, la pornografia, l'estètica dominant i els models de consum; la discriminació i les agressions patriarcals, la visió androcèntrica, heteronormativa, binària o exclusivament reproductiva de la sexualitat.
- Treballa a l'aula en base a models teòrics contrastats, amb metodologies actives, socioafectives i creatives, amb materials sensibles i creant ambients de confiança, adequant-se als processos madurats i psicosexuals de l'alumnat. Amb flexibilitat per atendre les diferents formes d'aprenentatge, relació i comunicació dels alumnes i les necessitats culturals i socials dels seus contextos educatius.

PROGRAMA DE TALLERS

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

1er ESO

- S1. Autoestima i decisions assertives
- S2. Canvis fisiològics

2n ESO

- S3. Estètica dominant
- S4. Anatomia genital

3er ESO

- S5. Diversitats afectivosexuals
- S6. Eròtiques

4rt ESO

- S7. Relacions d'intimitat
- S8. Drets reproductius

Els temes clau que treballem al llarg del programa pedagògic "Celebrem la sexualitat" són:

- Reproducció i diversitat de famílies. Alfabetització genital. Concepció, part, naixement i postpart.
- Coneixement del cos i canvis vitals. Acompanyament de la pubertat, la menarquia i l'espermarquia.
- Afectes, plaer, consentiment, desig i límits. Prevenció abusos sexuals i accés a la pornografia.
- Diversitats corporals, afectives, sexuals i relacionals. Prevenció de discriminacions per LGTBIfòbia.
- Bon tracte i educació emocional, noves masculinitats, cultura de pau. Prevenció de les violències i promoció dels drets sexuals i reproductius.

TALLERS A LES AULES DE L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

Per les aules de l'educació secundària i en projectes d'acompanyament respectuós dels 12 als 16 anys, oferim 4 blocs temàtics amb un total de **8 sessions, 2 per cada curs**. Són sessions de 60 o 120 minuts de durada, que es desenvolupen, preferentment 1 dia a la setmana. Els tallers són per cada grup-classe.

Durant la florescència necessitem establir una presència mínimament i continuada amb els joves perquè aquests ens reconeguin com a referent i puguem establir un vincle de confiança i complicitat. Per aquest motiu és important poder oferir un mínim de 2 sessions per cada grup-classe i comptar amb la presència del tutor/a durant tota la sessió. Podeu fer els blocs de continguts complets o adaptar els continguts a les necessitats del vostre centre o combinar sessions de diferents cursos si ho preferiu.

Metodològicament, als tallers de 60 minuts compartirem un temps d'exposició dinàmica dels continguts, un temps per a preguntes i reflexions i un espai d'aprenentatge. En les sessions de 120 minuts, també oferim una activitat plàstica i manipulativa que permet als alumnes integrar i reapropiar-se dels coneixements d'una manera més creativa i expressiva. Aquesta segona part de la sessió afavoreix l'aprenentatge creatiu i no linial de tot el que hem compartit i permet connectar la comprensió intel·lectual amb l'expressió emocional i expressiva. Fomenta la creativitat i la generació de noves lectures i connexions.

Pel que fa als continguts, els blocs temàtics s'organitzen en funció de les qüestions detectades a les aules, els compromisos curriculars de cada etapa educativa i les recomanacions de referència en matèria de coeducació, promoció dels drets sexuals i reproductius i Educació Afectiva i Sexual Integral.

1er curs d'Educació Secundària

Sessió 1. Autoestima i decisions assertives

En aquesta primera sessió volem treballar sobre la millora de l'autoestima i la salut emocional com a fonaments imprescindibles per gaudir i prendre bones decisions.

L'autoestima és un valor imprescindible per la vida íntima de totes les persones i pot estar relacionada amb tenir una bona autopercepció, gaudir amb una mateixa i sentir-se preparada per posar límits, assumir responsabilitats i demanar ajuda.

Igualment, en la presa de decisions és important connectar amb una expressió assertiva dels desitjos i necessitats personals per construir relacions empàtiques que ens enforteixin.

Durant la sessió, i en un procés de supervisió mútua, l'alumnat compartirà bones pràctiques per augmentar la seva autoestima i es marcarà objectius a curt plaç per gaudir de la seva vida afectiva i sexual a la seva manera, més enllà de les pressions de grup i els missatges dominants.

1er curs d'Educació Secundària

Sessió 2. Canvis fisiològics

Ens interessa que totes les persones del grup-classe coneguin com funcionen els processos fisiològics de la pubertat i la florescència a escala hormonal, emocional i relacional, més enllà de les particularitats dels seus sistemes reproductius.

Apostem per oferir una mirada positiva sobre l'entrada a la florescència, i una mirada de valor entorn la menstruació i l'esperma i volem que aquestes experiències es puguin relacionar amb la salut, l'autoconeixemet, la higiene, el benestar, el plaer i també amb el control energètic i de la fertilitat.

Introduïrem els materials necessaris per representar els genitals interns i externs i poder representar la funcionalitat de cada part d'una manera dinàmica i propera.

Específicament, aprofundirem sobre el coneixement del cicle menstrual i el cicle espermàtic i compartirem diferents materials, recursos i recomanacions compartides per tenir la millor gestió del cicle menstrual i espermàtic possible.

2n curs d'Educació Secundària

Sessió 3. Estètica dominant

Reflexionem sobre com els estàndards dominants de bellesa poden arribar a influir en l'autoestima i l'autopercepció de cadascú de nosaltres. Compartirem les inquietuts que podem viure durant la pubertat i la floescència en relació a la nostra figura corporal. Reforçarem els drets de les persones amb corporalitats diverses i posarem al centre, a totes les persones, més enllà de que tinguin cossos més o menys normatius.

Revisarem els prejudicis entorn la grassofòbia, la discriminació per la diversitat funcional i davant tots els cossos que no es llegeixen segons el filtre de l'estètica dominant.

Per altra banda, analitzarem imatges del nostre context audiovisual i identificarem les tendències de cossificació i hipersexualització a les xarxes socials, en la publicitat comercial i en els productes de consum.

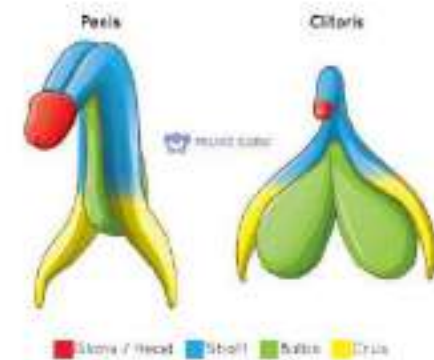
2n curs d'Educació Secundària

Sessió 4. Anatomia genital

En aquesta sessió volem presentar l'anatomia de la vulva i el penis, no només com a parts del cos vinculades amb la reproducció humana i la funcionalitat fisiològica, sinó també i sobretot, vinculades amb el plaer. Igualment, veure'm que hi ha moltes altres zones erògenes en el nostre cos i que els òrgans més vinculats al plaer van més enllà de la genitalitat.

Volem que els alumnes puguin identificar els genitals interns i externs amb respecte. Treballarem perquè puguin anomenar correctament totes les seves parts i conèixer les seves funcions i sensibilitats. Un coneixement essencial per l'autoconeixement, la cura del propi cos, el respecte i una autopercepció positiva de la pròpia sexualitat.

Igualment, veure'm les limitacions de l'imaginari dominant en relació a les pràctiques sexuals, habitualment centrat només en la pràctica del coit o la masturbació masculina. A través del coneixement anatòmic del plaer descobrirem la potencialitat d'altres pràctiques per la vivència del plaer. les seves parts i conèixer les seves funcions i sensibilitats és essencial per l'autoconeixement, la cura del propi cos, el plaer i el respecte.

3r curs d'Educació Secundària

Sessió 5. Diversitats afectivosexuals

A partir de les sigles LGTBIQA+ reconeixem les experiències reals entorn les diversitats sexoafectiva. Ens fixarem en diferents qüestions que fan que siguem diversos com la morfologia genital i l'assignació del gènere al nèixer, la construcció de l'expressió gènere i l'acceptació de la identitat de gènere, entorn l'orientació dels desig i la construcció de les relacions d'intimitat.

La majoria dels estereotips de gènere es reproduïxen des de la infància i poden començar a qüestionar-se o assentar-se en la florescència. En el moment vital de consolidació de la identitat i els comportaments socials, qüestionarem especialment la discriminació homofòbica i per lgtbifòbia.

A través del Nine, aprendrem més sobre les identitats de gènere assignades al nèixer i les identitats sentides. I sobre les experiències de transició en l'assignació del sexe-gènere i en el qüestionament del binarisme de gènere.

3r curs d'Educació Secundària

Sessió 6. Eròtiques

Parlarem de l'autoplaer en els nois i les noies com a font d'autoconeixement i autoestima. En l'adolescència, les experiències sexuals més gaudides i més habituals tenen a veure amb la masturbació i encara hi ha molts alumnes que experimenten culpa i vergonya.

Ens interessa compartir les expectatives i pors que puguin tenir entorn "la primera vegada" i totes les idees preconcebudes sobre el coit en les relacions heterosexuales. Igualment, mirarem com protegir-nos de les pors i males experiències, no només amb mètodes anticonceptius.

Parlarem de diferents situacions relacionades amb els Abusos Sexuals en la florescència i la predominància de persones abusades i abusadores entre els joves. Quines actituds i recursos poden protegir-nos davant l'ASI i quins indicadors cal tenir en compte per detectar-los i no exercir-los.

Revisarem les situacions d'exposició involuntària a la pornografia i també els motius que ens porten a buscar-la explícitament. En farem una lectura crítica i presentarem altres alternatives on poden trobar referències eròtiques més respectuoses, reals i diverses.

4t curs d'Educació Secundària

Sessió 7. Relacions d'intimitat

Veurem diferents maneres en les quals les persones podem establir relacions per sentir els vincles d'intimitat, l'enamorament o l'atracció i el plaer sexual. Compartirem les pràctiques de responsabilitat relacional que afavoreixen pactes clars, honestos i seguritzants amb els altres, i permeten gaudir de relacions afectives i sexuals que ens enforteixen i ens omplen d'alegria i confiança.

Les relacions d'intimitat a la florescència poden estar plenes de desig, plaer i bons tractes. Igualment, en alguns casos, podem viure relacions de maltractament. En aquest sentit, revisarem com el masclisme, els abusos de poder, la necessitat de dominació i el control ens travessen i poden afectar les relacions que compartim amb els altres.

En aquest sentit, posarem l'atenció en les persones que exerceixen bons tractes en les relacions d'intimitat i denunciarem totes les violències perquè deixin d'estar legitimades.

4t curs d'Educació Secundària

Sessió 8. Drets reproductius

Els DSiR es van redactar fa molts anys en relació amb les realitats adultes. Però, quins són els drets sexuals i reproductius a la florescència?

En aquesta sessió ens centrarem en el dret a la salut reproductiva i la importància de què els joves puguin prendre decisions informades, lliures i responsables sobre el seu comportament reproductiu i la lliure decisió de viure o no la maternitat o la paternitat.

Concretament, treballarem per la prevenció dels embarassos no desitjats a través del coneixement de les pràctiques aconceptives, els anticonceptius o la interrupció voluntària de l'embaràs, entesos en un marc de drets, corresponsabilitat i cura de la salut de les persones gestants. Coneixerem igualment alguns testimonis de mares adolescents.

Per altra banda, també potenciarem la prevenció de les infeccions de transmissió genital afavorint el diàleg amb els companys sexuals i la protecció genital.

FORMACIÓ PROFESSIONALS i FAMÍLIES

Oferim un programa formatiu i d'assessorament que permet aprofundir i adaptar l'ensenyança de l'educació afectiva i sexual a cada context escolar i a les edats específiques de l'alumnat. Més enllà de les propostes que us oferim, adaptem la formació i l'assessorament que us oferim a cada cas.

Per una banda, us oferim **xerrades i formacions** organitzades en funció de les 5 temàtiques que estructuraven el programa pedagògic "Celebrem la Sexualitat". En cada sessió oferim un espai teòric i reflexiu i procurem donar resposta a les preguntes dels assistents. Segons la durada de la formació, aprofundim en les dinàmiques vivencials a l'aula, podem conèixer més sobre els materials i els recursos i oferim orientacions específiques per revisar les intervencions i reptes que planteja cada etapa madurativa.

Si s'organitza un espai formatiu al centre, es poden atendre els reptes específics de cada etapa. Igualment, la formació es pot realitzar a través dels Centre de Recursos Pedagògics.

Per altra banda, oferim **assessorament** als centres educatius per poder consolidar la seva proposta de centre.

XERRADA D'INTRODUCCIÓ DE 2 HORES

Els temes que tractem a la xerrada són els següents:

- Sobre l'alfabetització genital i sobre com acompanyar les exploracions genitals, amb un/a mateixa i amb els/les altres.
- Sobre la prevenció dels abusos sexuals.
- Amb exemples quotidians per incorporar un diàleg tranquil, sobre el coneixement del propi cos, els canvis físics i emocionals de la pubertat i l'arribada de la menarquia i l'espermarquia.
- Permet tenir recursos per acompanyar el despertar del plaer eròtic i ajudar-los a diferenciar les pròpies experiències de la possible invasió de la sexualitat adulta (hipersexualització, pornografia, ...).
- Per saber més de la construcció de les identitats i l'expressió dels gèneres en el dia a dia.
- Sobre comunicació assertiva per afavorir l'autoestima i el dret a l'agència i l'autonomia.
- Presentem materials específics i pretextos per iniciar converses i noves consignes per mirar la sexualitat dels joves amb una mirada renovada.
- Permet compartir dubtes sobre situacions habituals a les aules.

DATES I HORARIS HABITUALS

1 sessió de 2 hores
Sessions presencials o
telemàtiques

ACOMPANYAMENT TERAPÈUTIC

L'acompanyament terapèutic vol profunditzar en les dinàmiques familiars per promoure relacions sanes i respectuoses amb els ritmes de cada membre i de la família en el seu conjunt.

- Permet entendre les dificultats i els malestars per tal de trobar vies saludables d'expressar-nos i relacionar-nos.
- Facilita espais per resoldre dubtes específics sobre la criança i l'acompanyament de les sexualitats.
- Contribueix a modificar dinàmiques familiars que no ens generen benestar i adquirir noves comprensions i hàbits saludables.

Destinataris:

- **Adolescents**
- **Persones adultes**
- **Famílies i unitats de criança**

Sessions d'acompanyament presencials i telemàtiques amb Natacha Fabregat, psicòloga sanitària especialitzada en teràpia sistèmica.

DATES I HORARIS HABITUALS

Dilluns i dimecres de 15.30h a 19.30h
Divendres de 9.30h a 14h

FORMACIÓ TELEMÀTICA DE 10 HORES

Els objectius de la formació són els següents:

- Acostar la promoció de la salut i els drets sexuals i reproductius a l'àmbit educatiu.
- Reconèixer les necessitats sexo-afectives en cada cicle educatiu.
- Facilitar materials i recursos per apropar l'educació afectiva i sexual integral amb perspectiva coeducativa.
- Clarificar conceptes per acompanyar les temàtiques que vertebrèn la proposta d'intervenció del programa pedagògic "Celebrem la Sexualitat": drets reproductius, anatomia i canvis vitals, plaers, diversitats i bon tracte.
- Resoldre dubtes sobre situacions específiques a les aules.
- Aportar dinàmiques, experiències i materials per treballar a les aules en funció de cada cicle educatiu.

DATES I HORARIS HABITUALS

5 mòduls de 90 minuts
Dilluns o dimarts per les tardes
Sessions presencials o telemàtiques.

MALETA PEDAGÒGICA

Oferim la **Maleta de Recursos Pedagògics "Celebrem la Sexualitat"** amb 24 materials especialitzats i la **Guia Didàctica** amb indicacions i propostes de dinamització pel professorat. Un recurs per escoles, projectes i Centres de Recursos Pedagògics per facilitar l'acompanyament de les sexualitats i els afectes a les aules.

Comptem amb la col·laboració de diferents proveïdors vinculats a l'Economia Social i Solidària i creem materials propis des de l'Associació 9 Món. Treballem per facilitar l'educació afectiva i sexual a les aules, d'una manera significativa, propera, didàctica i accessible. Els recursos disponibles inclouen **objectes artesanals** per representar el naixement, els genitals, les pràctiques sexuals, les diversitats sexuals, etc. També comptem amb diferents pòsters de creació pròpia, per facilitar l'exposició a l'aula i la recomanació bibliogràfica de diferents contes i llibres.

La Maleta de Recursos Pedagògics "Celebrem la Sexualitat" es completa amb la **Guia Didàctica** que aporta la descripció de cada material, indicacions per tractar cada temàtica, preguntes per iniciar el diàleg a l'aula, la fitxa de dinamització de les sessions a les aules i els indicadors d'evaluació.

Ens podeu demanar el conjunt de la Maleta Pedagògica, la Guia Didàctica o alguns dels seus elements a través de la Botiga online a www.laciranda.com.

CELEBREM LA SEXUALITAT

LA CIRANDA

info@laciranda.com

WWW.LACIRANDA.COM